

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets allmänna råd om tillståndsprovning av hamnar [till 2, 6, 19, 21 och 22 kap. miljöbalken];

NFS 2003:18

Utkom från trycket
den 14 november 2003

beslutade den 23 oktober 2003.

Dessa allmänna råd omfattar Naturvårdsverkets ansvarsområde som tillsynsvägledande myndighet för frågor som rör ”Hamnar, lastnings- eller lossningskajer som medger trafik med fartyg med en bruttodräktighet av minst 1350”.

Till 2 kap. 3 § MB

Riktvärden för buller från hamnverksamhet

Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller (RR 1978:5) bör tillämpas när det gäller buller från hamnverksamheten.

Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 1996:7) om buller inomhus och höga ljudnivåer bör tillämpas, när det gäller riktvärden för lågfrekvent buller från hamnverksamheten.

Till 19 kap. 5 § 1 och 22 kap. 1 § MB

Omfattning av tillståndsprovning för en hamn

Hamnområdet med tillhörande vattenområde bör vara utgångspunkten för provningen. Även störningar och olägenheter som i och för sig uppkommer utanför hamnområdet men som ingår i hamnverksamheten bör ingå i provningen.

Stuveriverksamheten i hamnen bör betraktas som en del av hamnverksamheten. Detta oavsett om det är hamnbolaget eller ett fristående stuveriföretag som bedriver denna verksamhet.

Innehåll i tillståndsansökan för en hamn

Verksamhet i samband med lastning och lossning av gods eller embarkering och debarkering av passagerare

En redogörelse för alla moment som utförs i hamnen i samband med lastning och lossning av gods bör ingå i ansökan. Detta bör gälla oberoende av om det är hamnbolaget eller ett stuveriföretag som faktiskt utför dessa arbetsmoment.

I ansökan bör också ingå en beskrivning av den utrustning som används för lastning och lossning av gods, såsom fasta kranar, mobila kranar, Ro-ro-ramper, dragfordon och de delar av pipelines för bulkgoods (t.ex. olja i oljehamnar)

som hamnbolaget ansvarar för. Dessutom bör i ansökan redogöras för andra slag av hjälpmedel som finns för lastning och lossning av bulkgoods.

Terminalutrymmen som hamnbolaget ansvarar för bör tas upp i ansökan.

Omlastning av gods inom området (godshantering)

En redogörelse för den utrustning och de utrymmen som används för omlastning av gods inom hamnområdet bör ingå i ansökan. Exempel på sådan utrustning är truckar (dieseldrivna, eldrivna), transportörer, terminaltraktorer, lastmaskiner och terminalvagnar.

Gemensamhetsanläggningar för hamnområdet

En redogörelse för och en beskrivning av gemensamhetsanläggningar, såsom reningsanläggning för oljeförorenat avloppsvatten (s.k. OFA-vatten), behandlingssteg för avloppsvatten, behandlingssteg för dagvatten, pannor, olje- eller kemikalieledningar, bör ingå i ansökan.

I ansökan bör också ingå en redogörelse för om hamnbolaget självt eller något annat företag ansvarar för driften av gemensamhetsanläggningar inom hamnområdet. Vidare bör ingå en redogörelse för om och i vilken mån respektive gemensamhetsanläggning – oavsett vem som ansvarar för anläggningen – utnyttjas av flera verksamhetsutövare inom eller utanför hamnområdet.

Anläggningar för underhåll och service

I ansökan bör ingå en redogörelse för och beskrivning av mekaniska verkstäder och andra anläggningar inom hamnområdet som används för underhåll och service av hamnens maskiner och övrig utrustning. Detta bör gälla oavsett sådana anläggningar drivs av hamnbolaget eller av något annat företag.

Även sådana anläggningar som används för underhåll och service av andra verksamhetsutövarers utrustning bör ingå i ansökan, om anläggningen tillhandhålls eller förvaltas av hamnbolaget.

Mottagningsanordningar för avfall m.m.

I ansökan bör ingå en redogörelse för och beskrivning av anordningar för mottagning och hantering av såväl hamnrelaterat som fartygsgenererat avfall. Här avses både anordningar för mottagning av farligt avfall och anläggningar för annat avfall.

I ansökan bör också ingå en avfallshanteringsplan för hamnverksamheten.

Om det inom hamnområdet finns anläggningar för behandling eller deponering av avfall bör en redogörelse för och beskrivning av dessa anläggningar ingå i ansökan.

Bunkring och proviantering av fartyg

I ansökan bör ingå en redogörelse för och beskrivning av utrustning, utrymmen eller anläggningar som används i samband med bunkring och proviantering av fartyg.

Anläggning eller yta för förvaring av gods inom hamnområdet

I ansökan bör ingå en redogörelse för och beskrivning av upplagsytor för utomhuslagring av gods samt magasinsutrymmen (dessa utrymmen kan utgöras av kallmagasin eller uppvärmda magasin) som ägs av hamnbolaget.

Cisterner och bergrum för lagring av petroleumprodukter och kemikalier

I ansökan bör ingå en redogörelse för och en beskrivning av lagring eller hantering av petroleumprodukter eller andra kemikalier som i förekommande fall används för hamnens maskiner eller övriga verksamhet.

Om de inom hamnområdet hanterade mängderna är av den omfattningen att särskilt tillstånd krävs enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) för lagringen eller hanteringen, bör ansökan även innehålla tillämplig SNI-kod (se bilagan till FMH).

Om det inom hamnområdet förekommer lagring eller annan hantering av vissa farliga ämnen (s.k. Seveso-verksamhet) och där en säkerhetsrapport skall ingå, bör detta ingå som ett särskilt avsnitt i ansökan.

Fartygstrafiken till och från hamnen

Fartygstrafiken i hamnområdet och fartygen som ligger vid kaj bör beskrivas i ansökan.

I ansökan (och som en del av MKB-förfarandet) bör även ingå en redogörelse för och en beskrivning av miljö- och hälsopåverkan från fartygstrafiken till och från hamnområdet samt från fartygen som ligger vid kaj och ute på redd.

Väg- och järnvägstrafik till och från hamnen

Väg- eller järnvägstrafiken inom hamnområdet kan anses utgöra en del av hamnens verksamhet och bör beskrivas i ansökan.

I ansökan (och som en del av MKB-förfarandet) bör även ingå en redogörelse för och en beskrivning av miljö- och hälsopåverkan från landtransporter till och från hamnområdet.

Bogserbåtar

Trafikarbete med bogserbåtar som förekommer inom hamnen, liksom förtöjningstjänst, bör oavsett huvudmannaskap redovisas i ansökan.

Övriga uppgifter

En ansökan avseende hamnverksamhet bör, utöver de generella uppgifterna, innehålla följande övriga uppgifter (detta skall inte ses som en fullständig förteckning utan endast som exempel på vad en ansökan bör eller kan innehålla):

- karta med uppgift om hamnområdets och vattenområdets areal,
- huvudsakliga verksamheter inom hamnområdet,
- ungefärligt antal fartygsanlöp per år,

- vilken tid på dygnet fartyg kan anlöpa och avgå samt när lastning och lossning sker vid hamnen,
- storleksordning av antalet lastbilstransporter per år samt tidpunkten för lastning och lossning av lastbilar,
- uppgift om vilka huvudsakliga godstyper som hanteras i hamnen (bulk-gods, styckegods, containers),
- uppgift om mängd gods som passerar hamnen per år, uppgift om eventuella förekomster av farligt gods (typ och mängd),
- beskrivning av eventuella gemensamhetsanläggningar i hamnbolagets regi,
- om verksamheten omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ("Seveso-lagen") bör detta anges i ansökan.

Bilagor till ansökan

Nedan följer exempel på bilagor som bör ingå i ansökan.

- Riskanalys (kan även finnas som bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen).
- Beskrivning av oljeavskiljare eller annan reningsanläggning eller gemensamhetsanläggning som drivs av hamnen.
- Kartor med beskrivning av OFA-system, dagvattensystem, släcksystem.
- Ritningar över planerad anläggning/konstruktion (vid ombyggnad/nybyggnad).

Till 6 kap. 9 § MB

Länsstyrelsens handläggning av ansökan

MKB-förfarandet

Om länsstyrelsens miljöprövningsdelegation finner att MKB-förfarandet har varit bristfälligt, bör delegationen ta ställning till detta så snart som möjligt och förelägga sökanden att avhjälpa bristerna.

Till 19 kap. 4 § MB

Länsstyrelsens handläggning av ansökan

Remissförfarandet

Myndigheter: Den kommunala miljönämnden bör höras, liksom Kammarkollegiet och Sjöfartsverket. I övrigt får det bedömas från fall till fall beroende på ärendets art. Som exempel på andra myndigheter som bör få ett ärende om prövning av en hamn på remiss kan nämnas.

- Andra kommunala nämnder som kan vara berörda.

- Räddningstjänsten – om det inom hamnområdet hanteras farliga kemikalier.
- Fiskeriverket – om det från hamnverksamheten släpps ut avloppsvatten i vattenområde.
- Naturvårdsverket – om verksamheten är av stor omfattning, särskilt farlig för hälsa och miljö, berör viktiga naturvärden etc.
- Generalläkaren i de fall Generalläkaren är tillsynsmyndighet.
- Försvarsmakten – om hamnverksamheten kan komma att beröra fastigheter avsedda för försvarsändamål.

Enskilda och organisationer m.m.: I de fall kretsen av berörda till sin karaktär är både heterogen och svår att fastställa, bör länsstyrelsen genom kungörelse eller på annat lämpligt sätt bereda dem tillfälle att yttra sig.

Kommunala verksamhetsutövare: Den som är huvudman för en VA-anläggning som skall ta emot hamnverksamhetens avloppsvatten, respektive den som skall ta emot avfall från verksamheten, bör få möjlighet att yttra sig i ärendet.

Till 21 kap. 3 § MB

Prövning av flera ärenden i ett sammanhang

Om en hamnverksamhet skall prövas och det samtidigt blir aktuellt att tillståndspröva en vattenverksamhet inom hamnområdet, bör det övervägas om dessa bör prövas i ett sammanhang.

Frågor som rör avfallshanteringen bör ingå i ansökan om tillstånd för hamnen. Även om hamnbolaget har överlåtit avfallshanteringen till ett annat bolag, bör det övervägas om det är lämpligt att avfallshanteringen även i detta fall prövas i ett sammanhang.

Till 19 kap. 5 § 8 och 22 kap. 25 § MB

Tillståndsbeslutets innehåll

Frågor som kan bli föremål för villkor

Det bör övervägas om nedanstående exempel på företeelser kan tas upp i villkor:

- högsta antal fartygsanlöp och godsmängd,
- installation av reningsanläggning för avloppsvatten som inte leds till kommunalt nät,
- att markytor där spill kan ske skall vara hårdgjorda, tröskelinvallade och anslutna till oljeavskiljare samt att det finns avstängningsmöjligheter i dagvattenledningarna,
- gränsvärden/riktvärden för utsläpp av OFA-vatten,
- gränsvärden/riktvärden för buller från verksamheten,

- gränsvärden/riktvärden för utsläpp till luft från verksamhet i hamnen,
- differentierade hamnavgifter i syfte att uppnå lägsta möjliga bullernivå och utsläpp till luft,
- hanteringen av kemiska produkter,
- hanteringen av avfall och minimering av uppkommet avfall,
- anmälan om nya godstyper (bulk, containers m.m.),
- åtgärder i samband med nedläggning av hamn.

Delegation av villkor i tillståndsbeslut

En förutsättning för att lämna över rätten att fastställa villkor är, att de frågor som avgörs efter en sådan delegering inte har någon självständig betydelse för tillåtligheten av verksamheten. Som exempel på sådana villkor av mindre betydelse kan nämnas frågan om närmare teknisk specificering av en reningsutrustning eller fråga om åtgärder rörande enstaka avfallstyper.

Beslut i delegerade frågor bör hanteras enligt de regler som tillämpas vid expediering av tillståndsbeslut. Detta innebär bl.a. att ett beslut om fastställelse av villkor i vissa fall bör kungöras i ortstidning.

NATURVÅRDSVERKET

LARS-ERIK LILJELUND

Allan Nilsson
(Enheten för markanvändning
och vattenverksamhet)